

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 3604/93 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 1993

για τον προσδιορισμό των εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της απαγόρευσης της προνομιακής πρόσβασης που αναφέρεται στο άρθρο 104 Α της συνθήκης

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 104 Α παράγραφος 2,

την πρόταση της Επιτροπής (1),

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2),

Εκτιμώντας:

ότι η απαγόρευση της προνομιακής πρόσβασης στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που προβλέπεται στο άρθρο 104 Α της συνθήκης αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο για την υπαγωγή των πράξεων χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα στην πειθαρχία της αγοράς και ότι με τον τρόπο αυτό συμβάλλει στην ενισχυμένη δημοσιονομική πειθαρχία και εξισώνει τα κράτη μέλη από πλευράς πρόσβασης του δημόσιου τομέα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα·

ότι το Συμβούλιο πρέπει να διευκρινίσει τους όρους ενόψει της εφαρμογής της απαγόρευσης αυτής·

ότι τα κράτη μέλη και η Κοινότητα πρέπει να ενεργούν τηρώντας την αρχή της ανοικτής οικονομίας της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό·

ότι, ειδικότερα, ο παρών κανονισμός δεν θίγει τους τρόπους οργάνωσης των αγορών που είναι σύμφωνοι με αυτή την αρχή·

ότι ο παρών κανονισμός δεν αποβλέπει στην παρακώλυση της λειτουργίας των δημόσιων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εφόσον αυτή είναι σύμφωνη με τις ανωτέρω αρχές·

ότι το άρθρο 104 Α της συνθήκης απαγορεύει τα μέτρα που θεσπίζουν προνομιακή πρόσβαση· ότι πρέπει να διευκρινιστεί ποια είδη πράξεων αφορά η απαγόρευση αυτή· ότι δεν θίγονται οι δεσμεύσεις τις οποίες ανέλαβαν οικειοθελώς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο συμβατικών σχέσεων·

ότι το ίδιο άρθρο προβλέπει ότι λόγοι προληπτικής εποπτείας μπορούν να δικαιολογήσουν παρέκκλιση από την αρχή της απαγόρευσης αυτής· ότι, πάντως, με το πρόσχημα λόγων προληπτικής εποπτείας, οι νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ή οι διοικητικές πράξεις δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη θέσπιση συγκαλυμμένης προνομιακής πρόσβασης·

ότι οι δημόσιες επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στην οδηγία 80/723/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 1980 για τη

διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των δημοσίων επιχειρήσεων (3), εμπίπτουν στην ίδια απαγόρευση,

ότι, για λόγους νομοματικής πολιτικής, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, και ιδίως τα πιστωτικά, μπορούν να υποχρεωθούν να διακατέχουν απαιτήσεις έναντι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ή/και των εθνικών κεντρικών τραπεζών·

ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν δύνανται, ως φορείς δημόσιας εξουσίας, να λάβουν μέτρα που θα δημιουργούσαν προνομιακή πρόσβαση· ότι οι κανόνες κινητοποίησης ή ενεχυρίασης χρεωστικών τίτλων που θέτουν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως τρόπος παράκαμψης της απαγόρευσης προνομιακής πρόσβασης·

ότι οι ορισμοί που περιέχονται στο κοινοτικό δίκαιο όσον αφορά τα διάφορα είδη χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων πρέπει, προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε παράκαμψη της απαγόρευσης, να συμπληρωθούν με μνεία που θα αφορά τα ιδρύματα που ασκούν μεν χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, αλλά δεν έχουν ακόμη αποτελέσει αντικείμενο κοινοτικής εναρμόνισης, όπως, παραδείγματος χάρι, τα υποκαταστήματα ιδρυμάτων τρίτων χωρών, οι εταιρείες holding και factoring, οι μη συντονισμένοι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), τα ταμεία συντάξεων, κ.λπ.,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 104 Α της συνθήκης, ως «μέτρο που θεσπίζει προνομιακή πρόσβαση» νοείται κάθε νομοθετικό ή κανονιστικό μέτρο ή κάθε πράξη αναγκαστικού χαρακτήρα που θεσπίζεται στο πλαίσιο της άσκησης της δημόσιας εξουσίας, και:

— υποχρεώνει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να αποκτήσουν ή να κατέχουν απαιτήσεις έναντι των θεσμικών οργάνων ή οργανισμών της Κοινότητας, των κεντρικών κυβερνήσεων, των περιφερειακών, τοπικών ή άλλων δημόσιων αρχών, άλλων δημόσιων οργανισμών ή επιχειρήσεων των κρατών μελών, αναφερομένων στο εξής ως «δημόσιος τομέας», ή

(1) ΕΕ αριθ. C 324 της 1. 12. 1993, σ. 7, και ΕΕ αριθ. C 340 της 17. 12. 1993, σ. 6.

(2) ΕΕ αριθ. C 329 της 6. 12. 1993, και απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1993 (δεν δημοσιεύθηκε ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα).

(3) ΕΕ αριθ. L 195 της 29. 7. 1990, σ. 35. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 93/84/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 254 της 12. 10. 1993, σ. 16).

— χορηγεί φορολογικά πλεονεκτήματα από τα οποία μπορούν να επωφεληθούν μόνον τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ή παρέχει χρηματοπιστωτικά πλεονεκτήματα μη σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας της αγοράς, προκειμένου να ευνοήσει την απόκτηση ή την κατοχή τέτοιων απαιτήσεων από αυτά τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

2. Δεν θεωρούνται ως μέτρα που θεσπίζουν προνομιακή πρόσβαση τα μέτρα που συνεπάγονται:

— υποχρεώσεις με ειδικούς όρους που μπορούν, ιδίως, να συμπεριλαμβάνουν την υποχρέωση της συγκέντρωσης κεφαλαίων σε δημόσια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδότησης της λαϊκής στέγης, όταν οι όροι χρηματοδότησης της λαϊκής στέγης που εφαρμόζονται υπέρ του δημόσιου τομέα είναι ταυτόσημοι με εκείνους των ομοειδών χρηματοδοτήσεων που παρέχονται για τους ίδιους σκοπούς σε ιδιώτες δανειολήπτες,

— υποχρέωση συγκέντρωσης των κεφαλαίων σε δημόσιο πιστωτικό ίδρυμα στο βαθμό που η υποχρέωση αυτή αποτελεί, από την 1η Ιανουαρίου 1994, αναπόσπαστο τμήμα της οργάνωσης ιδιαίτερου δικτύου πιστωτικών ιδρυμάτων ή ειδικού αποταμειωτικού συστήματος προοριζόμενου για τα νοικοκυριά και αποσκοπεί να προσφέρει χρηματοπιστωτική ασφάλεια στο σύνολο του δικτύου ή του ειδικού συστήματος. Η χρησιμοποίηση των συγκεντρωμένων αυτών κεφαλαίων πρέπει να καθορίζεται από τα διευθυντικά όργανα του συγκεκριμένου δημόσιου πιστωτικού ιδρύματος και να πραγματοποιείται κατά τρόπο σύμφωνο με την αρχή της οικονομίας της αγοράς, όπου ο ανταγωνισμός είναι ελεύθερος,

— χρηματοδοτικές υποχρεώσεις για την αποκατάσταση ζημιών λόγω καταστροφών, εφόσον οι όροι χρηματοδότησης της αποκατάστασης δεν είναι ευνοϊκότεροι όταν πρόκειται για ζημιές του δημόσιου τομέα απ' ό,τι όταν πρόκειται για ζημιές του ιδιωτικού τομέα.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς του άρθρου 104 Α της συνθήκης, ως «λόγοι προληπτικής εποπτείας» νοούνται οι λόγοι που θεμελιώνουν τις εθνικές, νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ή διοικητικές πράξεις που εκδίδονται βάσει του κοινοτικού δικαίου ή εναρμονίζονται με αυτό, και οι οποίες αποσκοπούν στην προώθηση της σταθερότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων με στόχο την ενίσχυση της σταθερότητας του όλου χρηματοπιστωτικού συστήματος και την προστασία των πελατών των εν λόγω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Άρθρο 3

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 104 Α της συνθήκης, ως «δημόσια επιχείρηση» νοείται κάθε επιχείρηση στην οποία το Δημόσιο ή άλλοι τοπικοί ή περιφερειακοί φορείς δύναται να ασκήσει άμεσα ή έμμεσα δεσπόζουσα επιρροή λόγω κυριότητας, οικονομικής συμμετοχής ή δύναμει διατάξεων που διέπουν την επιχείρηση. Η δεσπόζουσα επιρροή τεκμαίρεται εφόσον το Δημόσιο ή άλλοι τοπικοί ή περιφερειακοί φορείς άμεσα ή έμμεσα:

α) κατέχουν την πλειοψηφία του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της επιχείρησης·

β) διαθέτουν την πλειοψηφία των ψήφων των συνδεομένων με τα μερίδια που εκδίδει η επιχείρηση, ή

γ) μπορούν να διορίσουν περισσότερα από τα μισά μέλη του διοικητικού, του διευθυντικού ή του εποπτικού οργάνου της επιχείρησης.

2. Με την επιφύλαξη της υποχρέωσής τους, ως δημόσιας αρχής, να μην λαμβάνουν μέτρα που θεσπίζουν προνομιακή πρόσβαση κατά την έννοια του άρθρου 104 Α της συνθήκης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν θεωρούνται, για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ότι συμπεριλαμβάνονται στο δημόσιο τομέα.

3. Ως «εθνικές κεντρικές τράπεζες» νοούνται οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, καθώς και το Νομισματικό Ινστιτούτο του Λουξεμβούργου.

Άρθρο 4

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 104 Α της συνθήκης, ως «χρηματοπιστωτικά ιδρύματα» νοούνται:

— τα πιστωτικά ιδρύματα κατά την έννοια του άρθρου 1 πρώτη περίπτωση της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ ⁽¹⁾,

— οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο α) της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ ⁽²⁾,

— οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο α) της οδηγίας 92/96/ΕΟΚ ⁽³⁾,

— οι ΟΣΕΚΑ κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 85/611/ΕΟΚ ⁽⁴⁾,

— οι επιχειρήσεις επενδύσεων κατά την έννοια του άρθρου 1 σημείο 2 της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Οδηγία 77/780/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1977 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος (ΕΕ αριθ. L 322 της 17. 12. 1977, σ. 30). Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 89/646/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 386 της 30. 12. 1989, σ. 1).

⁽²⁾ Οδηγία 92/49/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 1992 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση, εκτός της ασφάλειας ζωής (τρίτη οδηγία για την πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής) (ΕΕ αριθ. L 228 της 11. 8. 1992, σ. 1).

⁽³⁾ Οδηγία 92/96/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Νοεμβρίου 1992 για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση ζωής (τρίτη οδηγία σχετικά με την ασφάλεια ζωής) (ΕΕ αριθ. L 360 της 9. 12. 1992, σ. 1).

⁽⁴⁾ Οδηγία 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (ΕΕ αριθ. L 375 της 31. 12. 1985, σ. 3). Οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 88/220/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 100 της 19. 4. 1988, σ. 31).

⁽⁵⁾ Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών (ΕΕ αριθ. L 141 της 11. 6. 1993, σ. 27).

— οι άλλες επιχειρήσεις ή οργανισμοί που έχουν δραστηριότητα ανάλογη με εκείνη των επιχειρήσεων που αναφέρουν τα προηγούμενα εδάφια ή η κύρια δραστηριότητα των οποίων είναι η απόκτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ή η μετατροπή χρηματοοικονομικών απαιτήσεων.

2. Τα ακόλουθα ιδρύματα δεν συμπεριλαμβάνονται στα «χρηματοπιστωτικά ιδρύματα» που ορίζονται στην παράγραφο 1:

— η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες,

— οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες των ταχυδρομείων, εφόσον αποτελούν τμήμα του τομέα της «δημόσιας

διοίκησης», ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών (ΕΣΟΛ), ή εφόσον η κύρια δραστηριότητά τους είναι να ενεργούν ως χρηματοπιστωτικοί φορείς της δημόσιας διοίκησης, και

— τα ιδρύματα που αποτελούν τμήμα του τομέα της «δημόσιας διοίκησης», ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με το ΕΣΟΛ, ή των οποίων το παθητικό αντιστοιχεί εξ ολοκλήρου σε ένα δημόσιο χρέος.

Άρθρο 5

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1994.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 1993.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Ph. MAYSTADT